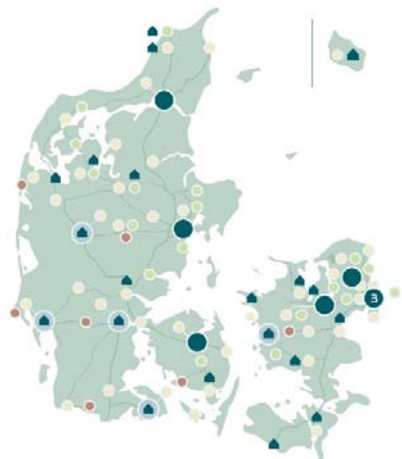

Universiteternes sektorplan

På vej mod et nyt uddannelseslandskab

Københavns Universitet
Aarhus Universitet
Syddansk Universitet
Roskilde Universitet
Aalborg Universitet
Danmarks Tekniske Universitet
Copenhagen Business School
IT-Universitetet

Indhold

Forord.....	2
Sammenfatning.....	3
1. Universiteternes nye danmarkskort.....	5
2. Udgangspunktet for udflytning og reduktion.....	9
3. Fælles tiltag fra Danske Universiteter	10
4. Perspektiver for sektorplanen frem mod 2030	12
Bilag 1: Om universiteternes samarbejde.....	15
Bilag 2: Om modellen for residential colleges.....	16
Bilag 3: Kriterier for udflytning og reduktion	17

Forord

Den politiske aftale fra den 25. juni 2021, *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele landet*, giver universiteterne en klar opgave. Der skal være flere studiepladser på tværs af landet og færre studiepladser i de fire største byer og på Roskilde Universitet.

Med dette indspil til en sektorplan præsenterer vi resultatet af en tæt koordinering af universiteternes planer for udmøntning af aftalen og nye, tværgående samarbejder.

På de følgende sider vil vi opsummere sektorplanen og de hensyn og overvejelser, vi har gjort os undervejs. Planen præsenterer en række tiltag i form af uddannelsesudbud på nye lokaliteter samt uddannelses- og erhvervsamarbejder og residential colleges, som er et fælles initiativ i Danske Universiteter, som styrker de studerendes og hermed universiteternes tilstedeværelse bredt i Danmark.

Sektorplanen er en overordnet sammenskrivning af universiteternes egne institutionsplaner, som er godkendt af de respektive bestyrelser og derfor gældende for universiteternes udmøntning af den politiske aftale.

Rektorkollegiet, Danske Universiteter, januar 2022

Sammenfatning

I samarbejde med lokale virksomheder, myndigheder, uddannelsesinstitutioner og ikke mindst hinanden øger universiteterne med sektorplanen tilstedeværelsen i hele Danmark fra Rødby i syd til Hirtshals i nord og fra Rønne i øst til Esbjerg i vest igennem en palette af forskellige typer af uddannelsesaktiviteter, som vi forventer vil være attraktive og relevante for vores nuværende og kommende studerende. Vi har både tænkt i klassisk udflytning, hvor en uddannelse flytter geografi, men også i nye typer af uddannelsesudbud og lokale samarbejder, som kan styrke studerendes tilknytning til flere dele af Danmark.

Universiteterne vil oprette uddannelsesaktiviteter i: Esbjerg, Foulum, Herning, Hirtshals, Hjørring, Holbæk, Kalundborg, Kolding, Køge, Nykøbing F., Næstved, Risø, Rødby, Rønne, Skive, Slagelse, Struer, Svendborg, Sønderborg og Vejle.

I den første konkrete udmøntning vil vi reducere 5-6 procent af studiepladserne i de fire største byer og på Roskilde Universitet. Omkring 55 pct. af reduktionen vil være udflytning og udbud af nye uddannelser og omkring 45 pct. vil være regulært bortfald af studiepladser. Når sektorplanen er realiseret, vil universiteterne have aktiviteter i flere egne af Danmark end på noget tidligere tidspunkt. Med planen styrker vi de studerendes og hermed universiteternes forbindelse til hele Danmark.

Balanceret udmøntning

Universiteterne har arbejdet tæt på at sikre den bedst mulige udmøntning af den politiske aftale. Derudover har vi undgået, at Danmark mister vidensområder som følge af lukning af uddannelser og mindsket unødvendig konkurrence om studerende, når uddannelser og studiepladser bliver flyttet uden for de fire største byer. Vi har samarbejdet om at etablere nye uddannelsesaktiviteter som residential colleges, hvor studerende kommer ud i landet og kan mødes på tværs af universiteter.

Opgaven med udmøntningen af den politiske aftale er kompleks, og vi er gensidigt afhængige af hinanden og vores omgivelser. Universiteterne kan ikke udflytte alle de pladser, som svarer til den ønskede reduktion i byerne. Derfor indeholder planerne også reelle bortfald af studiepladser, hvor udflytning ikke har været mulig. I den følgende del af teksten anvendes termen "nedskalering" for bortfaldet af studiepladser. I vurderingen af om udflytning er mulig, har vi især taget følgende forhold i betragtning:

- **Kvalitet**

Universiteternes uddannelser er forskningsbaserede og dermed tæt knyttede til de faglige miljøer. Det tager lang tid og er ressourcetungt at etablere forskningsmiljøer. Det er en grundforudsætning for vores valg i sektorplanen, at

alle studerende får den samme høje kvalitet i deres uddannelse uanset, hvor i landet den finder sted. Det forudsætter kritisk masse i både uddannelsen og i forskningsmiljøet.

- **Økonomi**

Der skal tages hensyn til etableringsudgifterne til nye uddannelsesmiljøer og den tilhørende forskningsinfrastruktur, men også de nødvendige driftsudgifter til at understøtte et stærkt fagligt og socialt studiemiljø.

- **Efterspørgsel**

Der skal være efterspørgsel på uddannelsen fra arbejdsgiverne og fra kommende studerende. Dette er et krav for, at udflytningen kan prækvalificeres og for at sikre et godt studiemiljø og økonomisk bæredygtighed.

Universiteterne fortsætter samarbejdet

Selvom vi med sektorplanen øger tilstedeværelsen i hele landet, er resultatet af planen også, at færre bliver uddannet fra universiteterne. Også inden for områder, hvor der allerede i dag, mangler arbejdskraft, og hvor vi forventer, at der vil være et fremtidigt behov. Vi tænker her bl.a. på grøn omstilling, ny teknologi, migration og nye livsformer, som vil fordrø nye kompetencer på arbejdsmarkedet. Denne konsekvens kan ikke undgås, selvom vi ved reduktion af studiepladser har taget hensyn til dimittenders beskæftigelsesmuligheder og landets aktuelle og forventede fremtidige samlede uddannelsesbehov.

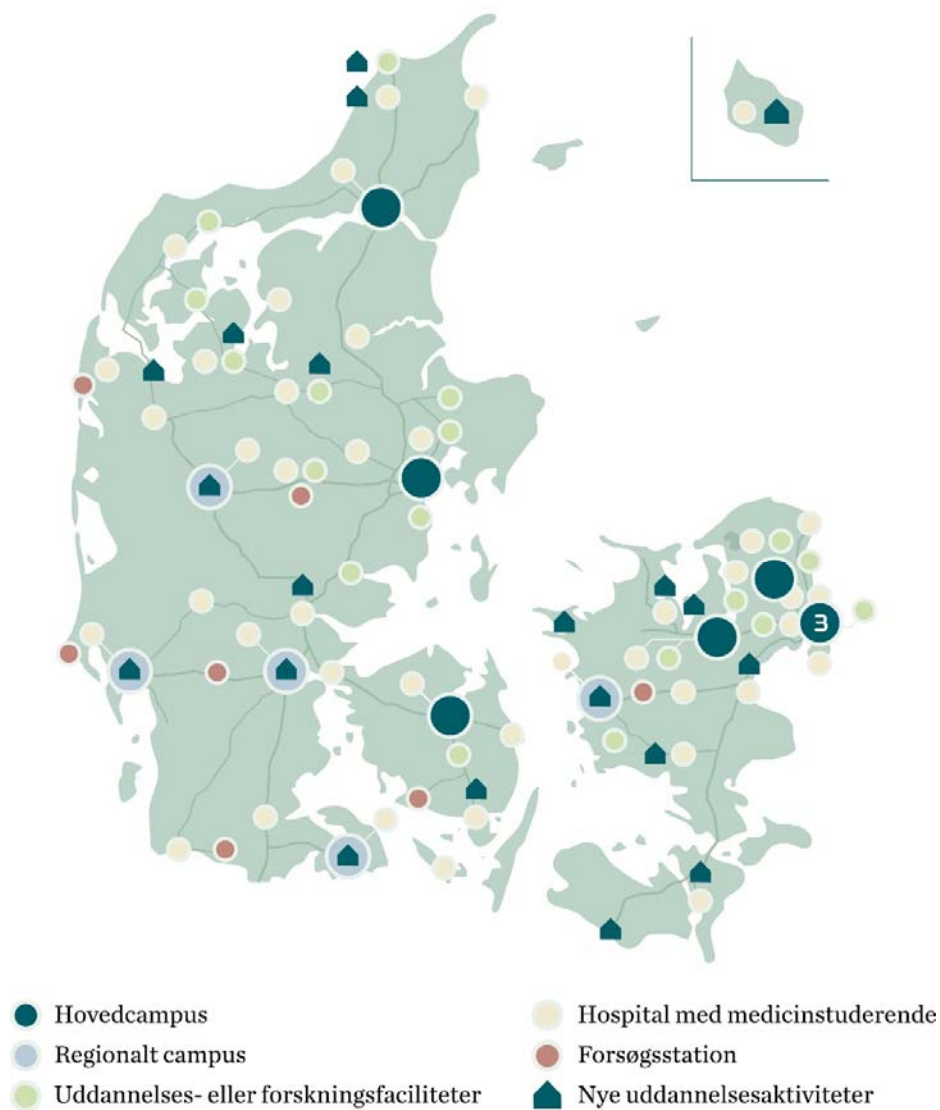
Der er en stor opgave i at føre sektorplanen ud i livet. Derfor vil vi også fortsætte det tætte samarbejde om uddannelsesudbud og andre regionale initiativer frem mod 2030. I regi af Danske Universiteter nedsætter vi et regionaliseringsudvalg, hvor universiteterne vil støtte implementeringen af de regionale tiltag ved at følge rekrutteringen og løbende samle op på tværgående problemstillinger.

På grund af beskæftigelsesudfordringen er humaniora det hovedområde, der med sektorplanen oplever den største nedskalering. Vi har som samfund også brug for humaniora og dimittender med humanistiske kompetencer, og vi nedsætter derfor en taskforce for humaniora, som får til opgave at komme med forslag til bæredygtige rammer for de humanistiske forsknings- og uddannelsesmiljøer fremadrettet.

Universiteterne har taget hensyn til arbejdsmarkedets behov, men nogle steder vil der være behov for yderligere fleksibilitet i studiepladser for, at vi kan følge efterspørgslen på arbejdsmarkedet. Universiteterne har forsøgt at udmønte den politiske aftale og de hensyn, som er beskrevet i aftalen, men hvis universiteterne pålægges at reducere fulde 10 procent i byerne, vil det være meget vanskeligt at tage de hensyn, som aftalen beskriver. Det håber vi, at aftalekredsen vil tage til efterretning.

1. Universiteternes nye danmarkskort

Det samlede billede af universiteternes planer viser, at vi frem mod 2030 vil se et forandret uddannelseslandskab med flere uddannelsesstilbud i hele landet. Kortet nedenfor illustrerer det nye uddannelseslandskab. Figuren markerer de nye uddannelsesaktiviteter uden for de fire store byer, som er resultatet af den samlede sektorplan.

Vi har både planer om udflytning af hele uddannelser og studiepladser, forskellige former for delvis udflytning samt planer om bortfald af studiepladser og lukning af hele uddannelser i de fire største byer og på Roskilde Universitet.

De enkelte beskrivelser af institutionsplanerne er opdelt i to faser (dele), hvor den første fase beskriver konkrete forslag til udflytninger, nye udbud uden for de fire største byer, nedskaleringer og lukninger. Første fase indeholder en reduktion i de store byer på omkring 5-6 pct. for hvert enkelt universitet. Danske universiteter mener allerede med første fase at have levet op til intentionerne i forligspartiernes beslutning. En anden fase med reduktioner op mod de 10 pct. vil primært resultere i yderligere nedskaleringer og lukninger af hele uddannelser og er i mindre grad konkretiseret. Der henvises her til de særlige hensyn, der bør tages til uddannelsesporteføljen på det enkelte universitet jf. den politiske aftale. Tabellen neden for viser, hvordan reduktionen af studiepladser fordeler sig i forhold til henholdsvis udflytning, nye udbud og nedskalering af pladser i den første fase. Omkring 55 pct. af reduktionen vil være udflytning og udbud af nye uddannelser og omkring 45 pct. vil være regulært bortfald af studiepladser. Realiseringen af tallene afhænger af, om institutionsplanerne kan godkendes, og at der er den forventede søgning til de nye studiepladser uden for de store byer.

Tabel 1: Udflytning, nye udbud og nedskalering (fase 1)

Ændring i studiepladser	Antal pladser der flyttes ud	Antal pladser på nye udbud	Antal pladser der nedskaleres
Københavns Universitet	279	0	625
Aarhus Universitet	345	190	330
Syddansk Universitet	316*	367	330
Roskilde Universitet**	20	50	17
Aalborg Universitet	89	140	354***
Danmarks Tekniske Univer- sitet	299	300	0
Copenhagen Business School	0	110	317
IT-Universitetet	0	0	43
I alt	1.348	1.157	2.016
Andel	29,8 %	25,6 %	44,6 %

*SDU: Tallet angiver det antal pladser med aktivitet, som SDU samlet planlægger at flytte fra Odense til andre lokationer. Tallet udgør således en delmængde af det samlede antal pladser – 330 – som SDU nedskaleres med i perioden frem til og med 2025. **RUC: De 20 pladser, der udflyttes, dækker over uddannelsesaktiviteter i regionen (regionale elementer i eksisterende uddannelser på hovedcampus). Tallet dækker over 200 studerende, der tager et forløb af varierende pointstørrelse i regionen. De 50 pladser under nye udbud, er pladser fra kandidatuddannelsen i sygepleje, der overtages fra AU. ***AAU: Der er tale om en samlet reduktion på 354 pladser i fase 1, som dækker over lukning af uddannelser og oprettelse af pladser på nye uddannelser efter 2019.

I alt berøres 4.521 studiepladser i denne konkrete udmøntning. Tallene skal tages med forbehold, og det er ikke givet, at UFM's omregninger vil være umiddelbart sammenlignelige med de tal, der fremgår af tabel 1.

Udflytning af uddannelser

Aftalepartierne har ønsket at investere ekstraordinært i etableringen af fire nye konkrete uddannelsesudbud på universitetsområdet. Hvis den nødvendige finansiering falder på plads, vil det resultere i, at

- AAU etablerer en tandlægeuddannelse i Hjørring med 140 studiepladser
- AU etablerer en veterinæruddannelse i Foulum med 190 studiepladser
- KU etablerer en medicinuddannelse i Køge med 155 studiepladser
- SDU etablerer en jurauddannelse i Esbjerg med 90 studiepladser

Som led i aftalen om etablering af nye velfærdsuddannelser udflytter AAU også 50 pladser på socialrådgiveruddannelsen til Hjørring.

Eksempler på udflytning og tværgående samarbejde

Region Sjælland

AU overdrager kandidatuddannelsen i sygepleje i København til RUC, der fremadrettet vil udbyde uddannelsen i Region Sjælland, så der fortsat vil være et udbud af uddannelsen øst for Storebælt.

Hjørring

AAU udflytter kandidatuddannelsen i folkesundhedsvidenskab til Hjørring.

Rødby

I tilknytning til Femern Bælt byggeriet vil DTU i samarbejde med RUC etablere et residential college med rammer for undervisning og mulighed for overnatning i nærområdet for de studerende.

Vejle

SDU vil i samarbejde med lokale aktører etablere et større campus i Vejle, hvor der blandt andet vil blive udbudt IT -uddannelser.

Foulum

AU overtager bacheloruddannelsen i husdyrvidenskab og kandidatuddannelsen i Animal Science fra KU og vil udbyde disse med ophæng til AU's nye campus i Foulum.

Vi arbejder med flere forskellige varianter af udflytning af uddannelser. Der er fuld udflytning af uddannelser og uddannelsesudbud uden for de fire største byer. Der er udflytning, hvor dele af uddannelsen foregår regionalt, fx enkelte uddannelsesmoduler. Og der er udflytning, hvor målgruppen er studerende, som har gennemført en del af deres uddannelse på hovedcampus, men som i forbindelse med uddannelsesaktiviteter som fx et kursusforløb, praktik eller opgaveskrivning er væk fra hovedcampus med henblik på at samarbejde med private eller offentlige virksomheder regionalt. Der er også virtuelle udbud, hvor uddannelsen primært er digital, så studerende kan være bosat forskellige steder i landet og deltage i undervisningen derfra, mens praktiske dele af undervisningen kan finde sted på værksteder eller laboratorier på hovedcampus eller regionale campusser.

Nedskalering af uddannelser

De konkrete initiativer medfører forskelle i reduktionen af studiepladser i de fire store byer og på Roskilde Universitet for de forskellige hovedområder.

Som det fremgår, bidrager alle hovedområder, men den største procentuelle reduktion af pladser sker på humaniora og dernæst på samfundsvidenskab. Dette afspejler som tidligere nævnt beskæftigelsesudfordringerne på disse hovedområder.

Tabel 2: Reduktion af studiepladser i de fire store byer samt Roskilde fordelt på hovedområder

Hovedområde	Sundhed	Natur	Humaniora	Samfund	Teknik
Andel	2,8 %	3,1 %	12,8 %	3,7 %	2,2 %

Anmærkning: Den anslåede reduktion af pladser fordelt på hovedområde i forhold andel af det samlede optag i 2019 på universiteternes kandidat, bachelor- og professionsbacheloruddannelser i de fire store byer samt Roskilde. Det er en anslået fordeling og tallene bør derfor tages med forbehold.

I næste kapitel redegøres for de overordnede kriterier for henholdsvis udflytning og nedskalering af studiepladser.

Fase 2 i institutionsplanerne

Institutionsplanerne strækker sig frem mod 2030 og indeholder både konkrete planer og foreløbige overvejelser. Aftalen har en lang tidshorisont, og der er brug for flere erfaringer og undersøgelser af muligheder, såfremt der er krav om yderligere hel og delvis udflytning af uddannelsesaktiviteter.

Institutionsplanerne er typisk opdelt i to faser eller dele, hvor den første fase beskriver konkrete forslag til udflytninger, nye udbud, nedskaleringer og lukninger. I anden fase, hvor planerne går op til de 10 pct., er planerne i mindre grad konkretiseret, og der redegøres for de særlige hensyn, der bør tages til uddannelsesporteføljen på det enkelte universitet jf. den politiske aftale.

2. Udgangspunktet for udflytning og reduktion

Målet med universiteternes samarbejde er at imødekomme de politiske intentioner og samtidig sikre, at viden ikke går tabt, og at der ikke skabes uhensigtsmæssig konkurrence i det nye uddannelseslandskab. I det arbejde har vi taget udgangspunkt i universiteternes rammebetingelser og en række forhold og hensyn.

Universiteternes rammebetingelser

Rammebetingelserne for universitetsuddannelser fremkommer dels af universitetsloven og finansloven, men også af de forventninger, som det danske og det internationale samfund har til, hvad en universitetsuddannelse er og skal være. Universitetsuddannelser er først og fremmest forskningsbaserede. Det kommer bl.a. til udtryk ved, at uddannelserne varetages af aktive forskere og bygger på viden og metoder fra forskningen.

Universiteternes forskning er en væsentlig drivkraft for samfundsudviklingen til gavn for vores velfærd, konkurrenceevne og evne til at løse store samfundsudfordringer. Med sit tætte internationale forsknings- og uddannelsessamarbejde bidrager universiteterne også til at hente viden fra udlandet, som gør, at dansk forskning og videnstunge virksomheder kan konkurrere med verdens førende lande. Forbindelsen mellem et stærkt forskningsmiljø, adgangen til forskningsfaciliteter og de forskningsbaserede uddannelser er en forudsætning for uddannelsernes kvalitet.

Forskningsbaseringen muliggør også, at dimittenderne fungerer som innovationskraft på arbejdsmarkedet, hvor de bidrager med deres viden om den nyeste forskning og metode til udviklingen af både nutidens og fremtidens private og offentlige erhverv. Denne kobling skal der tages hensyn til ved både udflytning, nye udbud og nedskalering af studiepladser.

Kriterier og hensyn for udflytning, nye udbud og reduktion

I arbejdet med at udmønte den politiske aftale har universiteterne sammen formuleret en række kriterier og hensyn, som ligger til grund for valgene i sektorplanen. Kriterierne er vedlagt i bilag 3, og opsummeres i nedenstående afsnit.

- **Rekruttering af studerende**

Ved udflytning og nye udbud af studiepladser er det afgørende, at der kan rekrutteres tilstrækkeligt med studerende. Det stiller krav til både selve uddannelsens studiemiljø og til byens studiemiljø generelt, fx om der er en vis volumen i antallet af studerende i byen, om der er studieboliger, studiejob og tilbud til et aktivt ungdomsliv. Det gode studiemiljø og uddannelsens kvalitet har også betydning for de studerendes trivsel og frafald. I forhold til nedskalering af studiepladser har universiteterne generelt set i højere grad nedskaleret optaget til uddannelser, hvor det er svært at få pladserne besat.

- **Lokalt samarbejde og beskæftigelsesmuligheder**
Universiteterne har i deres planer om udflytning og regionale aktiviteter fokus på muligheder for samarbejde med erhvervsliv, myndigheder og andre uddannelsesinstitutioner for at sikre stærke fagmiljøer og et godt studiemiljø. Det er også vigtigt, at der er en længerevarende efterspørgsel fra arbejdsmarkedet efter de udflyttede uddannelsers dimittender. Dog er arbejdsmarkedet ikke begrænset til uddannelsens lokalområde. I forhold til nedskalering af studiepladser er det generelt uddannelser med lav beskæftigelse, der nedskaleres mere.
- **Bæredygtig økonomi og hensyn til samfundsbehov**
En vigtig forudsætning for forskningsbaseret, uddannelseskvalitet og et godt studiemiljø er, at institutionens og uddannelsernes rammer er økonomisk bæredygtige også på længere sigt. Universiteterne har også haft for øje, at deres samlede uddannelsesportefølje fortsat skal imødekomme samfundets behov.

Det har som nævnt været afgørende at fastholde høj kvalitet i alle universiteternes uddannelser. Derfor er der med planen også forslag om at lukke nogle uddannelser, der hvor kvaliteten ikke kunne opretholdes med nedskaleringen, eller hvor det er nødvendigt for at kunne dække de omkostninger, universitetet kommer til at få med udmøntningen af aftalen. Ved lukning af uddannelser har universiteterne været særlige opmærksomme på beskæftigelseshensyn og på, at Danmark ikke på landsplan kommer til at miste videns- eller uddannelsesområder.

3. Fælles tiltag fra Danske Universiteter

Universiteterne ønsker at fortsætte samarbejdet om udmøntningen af den politiske aftale og sikre relevant og kvalificeret arbejdskraft i hele landet, og vi ønsker at fokusere det fælles arbejde om de humanistiske uddannelser.

Fælles regionaliseringsudvalg i Danske Universiteter

Danske Universiteter nedsætter et regionaliseringsudvalg, som får til opgave at følge og understøtte etableringen af de udflyttede uddannelser og implementeringen af de regionale uddannelsesaktiviteter, som fx residential colleges.

Udvalget vil følge udviklingen i samspillet mellem institutionernes tiltag, rekrutteringen til de nye udbud og regionale uddannelsesaktiviteter og samle op på tværgående problemstillinger. Der vil også være behov for at være opmærksom på STEM-uddannelserne, som dels på nogle af universiteterne vil blive nedskaleret i antallet af studiepladser, og som dels kan få svært ved at rekruttere det antal ansøgere, der skal til for at opfylde erhvervslivets behov.

Regionaliseringsudvalget vil følge konsekvenserne af faldende ungdomsårgange for disse uddannelser og have opmærksomhed på udviklingen i antallet af unge, som opfylder STEM-uddannelsernes adgangskrav.

Udvalget kan også igangsætte fælles analyser og indgå i dialog med politikere, ministerium og øvrige interessenter om implementeringen af den politiske aftale frem mod 2030.

Taskforce for humaniora

På nationalt plan bliver humaniora stærkt påvirket af udmøntningen af aftalen om *Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark*. Det skyldes, at nedskaleringen af pladser i byerne er størst på humaniora, fordi der på de andre hovedområder har været en større andel af uddannelser, som er blevet friholdt i større eller mindre grad af hensyn til beskæftigelse eller de øvrige hensyn, som universiteterne har anvendt som kriterier for nedskalering og udflytning. Sektorplanens indvirkning på det samlede udbud af humanistiske uddannelser skal også ses på baggrund af, at effekterne af den allerede gennemførte ledighedsbaserede dimensionering endnu ikke kendes fuldt ud, og at det humanistiske arbejdsmarked stadig præges af, at fremdriftsreformen ledte til en periodisk produktion af særligt mange kandidater. Af disse grunde er det relevant at have opmærksomhed på hovedområdet i en helhed.

Vi ser fortsat et stort behov for humanister på arbejdsmarkedet og i samfundet. Der er behov for den humanistiske viden om mennesket og den humanistiske kapacitet som analytiker, formidler og oversætter. Det er der i forhold til store samfundsudfordringer som den grønne omstilling, ny teknologi og andre fremtidige behov. Humaniora er i konstant udvikling, og der er en høj grad af tværfagligt forskningssamarbejde, som trækker på både humanistiske og teknisk-naturvidenskabelig viden, og som udgør et vigtigt bidrag til at håndtere de store samfundsudfordringer.

Danske Universiteter ønsker at værne om og styrke de humanistiske uddannelser og nedsætter et udvalg for fremtidens humaniora. Dette viderefører eksisterende initiativer som f.eks. det fuldt udfoldede og koordinerede samarbejde om småfag i regi af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Den nye taskforce skal komme med indspil til, hvordan universiteterne kan fortsætte og styrke den koordinerede indsats med at udvikle de humanistiske områder, herunder den samlede uddannelsesportefølje, og gå i dialog med repræsentanter for det øvrige uddannelsessystem, bl.a. de gymnasiale ungdomsuddannelser.

Udvalgets arbejde vil bl.a. fokusere på sikring af sproguddannelser på tværs af landet, hvor bl.a. fransk og tysk er truede af et vigende optag. Udvalget vil også understøtte en koordineret indsats til styrkelse af brugen af digitale metoder og kompetencer inkl. humanioras bidrag til en sammenhængende indsats for digital teknologiforståelse i uddannelsessystemet samt styrkelse af synergi mellem humanistiske uddannelser gennem digital understøttelse, så faglige kompetencer på små fagområder tilgængeliggøres i større grad.

4. Perspektiver for sektorplanen frem mod 2030

Danske Universiteter vil gerne pege på nogle perspektiver i forhold til udmøntningen af den politiske aftale frem mod 2030, som skal overvejes i det videre arbejde.

Rekruttering til regionale udbud

Undersøgelser viser, at de unge i dag søger mod uddannelser i de store byer. Samtidig er der mange ledige studiepladser på uddannelser uden for de store byer (se rapporter fra [Danmarks Evalueringsinstitut](#) og [DEA](#).) En forstærkende faktor kan være de kommende mindre ungdomsårgange. For lav søgning til nye udbud uden for de fire største byer vil have en negativ effekt på universiteternes regionale uddannelsesplaner, kvaliteten af studiemiljøet og uddannelsernes samlede økonomi.

Reduktionen af studiepladser i de fire største byer og på Roskilde Universitet kan samtidig betyde, at adgangskvotienten på de tilbageværende studiepladser stiger. Det kan bidrage til det præstationspres på ungdomsuddannelserne, som i forvejen opleves som en udfordring for de unge.

Det er derfor vigtigt for universiteterne at videndele og samarbejde om, hvordan de bedst lykkes med de nye udbud bl.a. via det foreslåede regionaliseringsudvalg. Det kræver en fokuseret indsats at rekruttere studerende til udbud nye steder i landet, og det vil også indebære, at de nye steder markedsføres over for de studerende.

Internationale studerende og regionale udbud

Det er i forlængelse af ovenstående værd at bemærke, at erfaringen viser, at der ofte blandt internationale studerende er en større villighed til at søge uddannelser og også job uden for de store byer. Med dimensioneringen af engelsksprogede uddannelser kan der være et potentiale for større tilslutning og en konsolidering af studiemiljøerne på de regionale uddannelser, som vi aktuelt ikke indfrier.

Søgning til naturvidenskabelige og tekniske fag

I forhold til rekruttering er det også et opmærksomhedspunkt, om vi kan opnå en stor nok søgning til de naturvidenskabelige og tekniske fag. Vi har i vid udstrækning valgt at friholde disse uddannelser for reduktioner gennem særlige hensyn. Det er vigtigt, at disse hensyn fastholdes frem mod 2030. Dermed skabes stabilitet

til, at der kommer nok unge, som både har lysten og kvalifikationerne til at søge om optagelse på disse uddannelser.

Plads til uddannelsesudvikling

Vores planer om reduktioner af studiepladser medfører, at der for fremtiden vil være færre universitetsuddannede i Danmark. Også inden for områder der mangler arbejdskraft. Dette kommer i forlængelse af de reduktioner af studiepladser, som er sket som følge af den ledighedsbaserede dimensionering og loftet over engelsksprogede uddannelser.

Udover at der i første omgang reduceres med 5-6 pct. studiepladser i de store byer, er de samme universiteter også omfattet af et samlet loft over, hvor mange studerende hvert enkelt universitet maksimalt må optage frem mod 2030. Som det fremgår af universiteternes institutionsplaner, så er der på en række områder – fx STEM, det grønne område, sundhed, IT, ingeniør og sproguddannelser et dokumenteret vækstbehov og efterspørgsel efter mere arbejdskraft. Hvis universiteterne skal kunne levere på det, skal loftet være mere fleksibelt.

Det tager mange år at lukke og omstille eksisterende uddannelser. Samtidig skal de nye uddannelser til arbejdsmarkedet i 2030 igangsættes nu eller i løbet af de nærmeste par år. Men der er kun begrænset plads til nyudvikling inden for lofterne i de store byer, som følge af den politiske aftale.

Kombinationen af reduktion og lofter stiller universiteterne i en svær situation, hvis vi skal kunne levere den arbejdskraft, der vil blive efterspurgt på helt centrale områder, herunder den grønne omstilling.

Universiteternes ønsker til det videre arbejde

De nævnte perspektiver giver anledning til nogle overvejelser om det fortsatte arbejde med udmøntningen af den politiske aftale, som Danske Universiteter ønsker at gøre opmærksom på:

- **Behov for fleksibilitet i forhold til arbejdsmarkedet**
Et loft over optaget frem mod 2030 kan svække uddannelsesudviklingen, og vi kan komme bagud med at levere nye uddannelsesprofiler til den grønne omstilling, den digitale udvikling og erhvervslivets behov i øvrigt. Vi ønsker os derfor, at opfølgningen på aftalen bliver fleksibel og kan tage hensyn til behov, der godtgør et meroptag i de store byer.
- **Nødvendige særhensyn**
Danske Universiteter mener, at særhensynene i den politiske aftale, som universiteterne har arbejdet med i deres institutionsplaner, skal vægtes højt i den fremadrettede udmøntning, da yderligere reduktioner af studiepladser vil få konsekvenser for universiteternes mulighed for at opfylde arbejdsmarkedets

behov, fx inden for det grønne område og det digitale område, og muligheden for at bevare små fag af kulturel værdi.

- **Flere typer af udflytning**

Nogle steder kan udflytning af hele uddannelser til nye geografier ikke realiseres på grund af begrænset mulighed for at etablere tilstrækkeligt stærke sociale og studie- og faglige miljøer. Vi har derfor planlagt flere tiltag for at styrke universiteternes og de studerendes tilstedeværelse i hele Danmark. Delvis udflytning af uddannelsesaktiviteter kan også understøtte et regionalt hensyn og et lokalt samarbejde med virksomheder og myndigheder, der på sigt måske kan føre til nye udbud.

- **Værdien af de unges perspektiv**

De uddannelsessøgendes og studerendes motivation og valg samt studiemiljøernes volumen og kvalitet er afgørende for at få et bredt regionalt uddannelsesudbud til at fungere. Vi anbefaler, at de involverede parter, herunder både uddannelsesinstitutioner, politikere, studenterorganisationer og lokale samarbejdspartnere mv., overvejer rekrutteringspotentialerne i det nye uddannelseslandskab og inddrager viden om de unges perspektiv, uddannelsesvalg og søgemønstre og muligheder for at påvirke disse i det videre arbejde.

Bilag 1: Om universiteternes samarbejde

Universiteterne har hver især udarbejdet en individuel institutionsplan. Formålet med denne fælles sektorplan er at give et samlet billede af, hvordan de otte universiteter vil arbejde med at realisere den politiske aftale om 5-10 procents reduktion af universiteternes studiepladser i de store byer og på Roskilde Universitet frem mod år 2030.

Rektorkollegiet i Danske Universiteter har prioriteret en tæt fælles dialog og en kontinuerlig koordinering i forbindelse med universiteternes arbejde i løbet af efteråret med hver især at udarbejde en institutionsplan for reduktion, udflytning og regionale initiativer. Opgaven har primært ligget hos et koordinationsforum, som har holdt jævnlige møder henover efteråret 2021.

Målet har, ud over at videndele om tilgangen til arbejdet, været at undgå u hensigtsmæssig konkurrence ved udflytning til byer, hvor flere universiteter kan se et potentiale for deres uddannelser. Det har også været centralt for rektorerne at undgå, at vidensområder går tabt, enten fordi de samme uddannelser bliver lukket eller kraftigt reduceret på tværs af landet. For at sikre dette har der været afholdt møder for henholdsvis dekanekredsen for naturvidenskab og teknisk videnskab samt for dekanekredsen for humaniora.

Danske Universiteter har igennem efteråret været i dialog med en bred kreds af relevante aktører for at få deres bidrag til, hvordan universiteterne bedst løfter den politiske opgave.

Der har været dialog med Danske Studerendes Fællesråd, DI, Danske Erhverv, LIF, Danske Professionshøjskoler, Danske Erhvervsakademier, Danske Gymnasier og Akademikerne. Ligesom Danske Universiteter har haft en løbende og nyttig dialog med de politiske uddannelsesordførere og Uddannelses- og Forskningsministeriet. De enkelte universiteter har desuden haft bilateral dialog på kryds og tværs af universiteter og øvrige uddannelsesinstitutioner, virksomheder og andre relevante parter.

Universiteterne har i forlængelse af samarbejdet haft et stort ønske om at præsentere et samlet indspil til den fælles sektorplan, fordi de enkelte institutionernes planer bør ses i et samlet billede med et blik for samspillet mellem universiteternes planer. Derudover vil universiteterne gerne redegøre for sektorens samlede overvejelser om opgaven, og de perspektiver for fremtiden, som aftalekredsen bør være opmærksom på.

Bilag 2: Om modellen for residential colleges

Residential colleges er et tilbud til studerende på bachelor-, diplombachelor- og kandidatuddannelser fra alle hovedområder og på alle universiteter. Et residential college skal give studerende mulighed for i en kortere eller længere periode af deres uddannelse at være på studieophold uden for de større byer, med tæt kobling til lokale private og offentlige virksomheder.

Residential colleges er et samarbejde mellem de otte danske universiteter, lokale vidensmiljøer samt eventuelle andre uddannelsesinstitutioner, om at tilbyde uddannelsesrelaterede aktiviteter, der er tæt på praksis. Residential colleges skal give studerende på tværs af landet, mulighed for at anvende deres faglige viden og metodiske kompetencer i praksis, i en kortere eller længere periode, i samarbejde med fx en virksomhed. Samtidig vil det give mulighed for, at lokale virksomheder får adgang til den nyeste forskningsbaserede viden og fremtidig højtuddannet arbejdskraft. Herudover giver universiteternes samarbejde om residential colleges mulighed for samarbejde de studerende imellem på tværs af institutioner og fag.

Residential colleges vil typisk bestå af et boligtilbud og et studiemiljø, hvor den studerende fx deltager i kurser eller projektforsløb tilrettelagt i samarbejde mellem universitet og det lokale erhvervsliv.

Universiteterne har følgende fælles tilgang ved etablering af residential colleges:

- Residential colleges er åbne for alle de danske universiteter. De etableres som et samarbejde mellem de universiteter, der ønsker at deltage.
- Ved etablering vil der blandt andet være fokus på lokaliteter med særlige erhvervsmæssige styrkepositioner eller interessefelter, fx ved tilstedeværelsen af en af de danske erhvervs- og vidensklynge.
- Værtskommunen skal bidrage til etablering af residential colleges ved fx at stille boliger og lokaler til rådighed for de studerende.
- Inden etablering af et residential college inviteres alle otte universiteter til at deltage. De interesserede universiteter indgår derefter i en fælles dialog med lokale stakeholders.
- Residential colleges etableres med respekt for de eksisterende forsknings- og uddannelsesmiljøer i området.
- Andre uddannelsesinstitutioner, fx professionshøjskoler eller erhvervsakademier, kan indgå i et samarbejde omkring et residential college.

Bilag 3: Kriterier for udflytning og reduktion

Universiteterne har sammen defineret en række kriterier, som ligger til grund for de mål om udflytning, regionale initiativer og reduktion af studiepladser i de fire største byer og på Roskilde Universitet, som er beskrevet i institutionsplanerne.

- **Efterspørgsel efter kandidater:** Der skal være efterspørgsel fra aftagere efter uddannelsens dimittender også over en årrække.
- **Mulighed for lokalt samarbejde:** Der skal være gode muligheder for et stærkt lokalt samarbejde med erhvervsliv og lokale myndigheder og andre uddannelsesinstitutioner for at sikre, at der er eller kan skabes stærke fagmiljøer og et sundt studiemiljø.
- **Undgå unødigt konkurrence:** Det skal undgås, at der er unødigt konkurrence med eksisterende uddannelsesudbud fra universiteter eller andre videregående uddannelser.
- **Rekrutteringsgrundlag:** Ved etablering af nye regionale udbud, hvor optaget sker lokalt, er der særligt fokus på rekrutteringsgrundlag, så det sikres, at udbuddet er bæredygtigt økonomisk og fagligt.

Kriterier for reduktion af studiepladser

- **Strategi:** Reduktionen skal indføres med blik på, at uddannelsesporteføljen for det enkelte universitet bedst muligt afspejler universitetets strategi – samtidig med, at universiteternes samlede uddannelsesportefølje stadig imødekommer samfundets behov. Reduktionsgraden er derfor ikke ens på tværs af uddannelser.
- **Beskæftigelse:** Der tages hensyn til dimittendernes eller kandidaternes beskæftigelse (optaget til uddannelser med lav beskæftigelse reduceres forholdsvis mere).
- **Rekrutteringsgrundlag:** Der tages hensyn til uddannelsens rekrutteringsgrundlag, så optaget reduceres mere til uddannelser, hvor det er svært at få pladserne besat.
- **Uddannelseskvalitet:** Der tages hensyn til uddannelsens kvalitet, så uddannelserne bevarer den kritiske masse, som er nødvendig for at uddanne til højeste internationale niveau og at kunne bevare et stærkt forskningsmiljø.
- **Samfundsbehov og økonomi:** Der tages hensyn til, at sektoren fortsat dækker landets samlede uddannelsesbehov, og at uddannelsen og uddannelsens rammer er økonomisk bæredygtige også på længere sigt så kvaliteten i uddannelserne kan opretholdes.